

Наукові перспективи
Видавнича група

№ 14 (28)

2023

НАУКА і ТЕХНІКА

серія: право, серія: економіка, серія: педагогіка,
серія: техніка, серія: фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

Вітаємо з Різдвом!

Шановні колеги, дорогі друзі та всі, хто святкує
Різдво Христове за григоріанським календарем!

Вітаємо вас та бажаємо, щоб ви і ваші
близькі були здорові і щасливі, щоб удача
супроводжувала у справах, щоб любов
оточувала і наповнювала вас і вашу родину.
Нехай негоди проходять стороною, а над
головою буде мирне небо і ясне сонце.

З повагою,
директор Видавничої групи
«Наукові перспективи»
Ірина Жукова

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління»**

Громадська організація «Асоціація науковців України»

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*

Випуск № 14(28) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

**Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of
Doctors of Sciences in Public Administration»**

Public organization «Association of Scientists of Ukraine»

"Science and technology today"
*("Pedagogy" series, "Law" series, "Economics" series,
"Physical and mathematical sciences" series, "Technics" series)*

Issue № 14(28) 2023

Kiev – 2023

**«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право»,
Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»):
журнал. 2023. № 14(28) 2023. С. 637**

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки (спеціальності – 015 - Педагогічні науки; 076 - Економічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 530 журналу присвоєно категорію "Б" із права (спеціальність – 081 Юридичні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.10.2022 № 894 журналу присвоєно категорію "Б" із техніки (спеціальність - 122 Комп'ютерні науки)

Журнал видається за підтримки Міждержавної гільдії інженерів консультантів, Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 25.12.2023, № 6/12-23)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Лауреат Премії Президента України для молодих вчених, Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений юрист України (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Артемчук Володимир Олександрович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України (Київ, Україна)
- Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Волк Павло Павлович — доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Гирка Ольга Ігорівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету (Львів, Україна)
- Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент, заступник декана факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дівізніок Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна)
- Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна)
- Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Квасніков Володимир Павлович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)

№ 14(28)
2023

**НАУКА
і ТЕХНІКА**

серії: право, економіка, педагогіка,
техніка, фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

Галан Л.В., Левченко В.О.

*СТРАТЕГІЯ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ КОМПАНІЇ «NETFLIX» НА
РИНКУ ЦИФРОВИХ ПРОДУКТІВ*

227

Джога О.В.

*ВИВЧЕННЯ СТАНУ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ЗАКЛАДАХ СФЕРИ
ГОСТИННОСТІ МІСТА УМАНЬ*

240

Довганич А.В.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ FINTECH

253

Кобеля-Звір М.Я., Звір Ю.В.

*СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙ: АНАЛІЗ ПРОГРАМИ EIT FOOD ДЛЯ
СУЧАСНОГО ХАРЧОВОГО СЕКТОРУ*

261

Кукурудз Р.С.

*ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ТА МОДЕЛІ СПОЖИВЧОЇ ПОВЕДІНКИ
ПАРТНЕРСТВО У ВІДНОСИНАХ МІЖ ПІДПРИЄМСТВАМИ*

272

Сливар А.І.

ПРОЦЕС ВИХОДУ СТАРТАПІВ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК

284

Токар К.С.

*ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ
ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГУ*

294

Федевич Л.С., Жукова К.О.

АНАЛІЗ ЄВРОБОНДІВ В СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

309

СЕРІЯ «Педагогіка»

Бержанір А.Л.

РОЗВИТОК ОСВІТНЬОГО ПРОЄКТУВАННЯ ЗАСОБАМИ ФАНДРАЙЗИНГУ

318

Белінська І.Д., Паничок Т.Я.

*АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДІВ ВІРШІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧА*

328

Варнавська І.В.

ФАКТОРИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ

340

Василиків І.Б.

*МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ*

350

7

СЕРІЯ «Педагогіка»

УДК 338.24

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14\(28\)-318-327](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14(28)-318-327)

Бержанір Анатолій Леонідович кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

РОЗВИТОК ОСВІТНЬОГО ПРОЄКТУВАННЯ ЗАСОБАМИ ФАНДРАЙЗИНГУ

Анотація. У статті показано актуальність дослідження особливостей та механізмів процесу розвитку освітнього проектування засобами фандрайзингу як важливої складової модернізації системи освіти. У сучасних умовах це завдання є значущим, тому що ефективне функціонування галузі освіти пов'язане із застосуванням новітніх методів і моделей.

Встановлено, що оскільки держава не має значних можливостей для підтримки фінансування освіти, то постає потреба цілеспрямованої роботи з організації надходження позабюджетних коштів. Залучення приватних інвестицій значною мірою розширює спектр можливостей для розвитку освіти.

Акцентовано увагу на необхідності дотримання принципів системності та комплексності у забезпеченні джерел фінансування для освітнього розвитку і модернізації, які створять необхідні передумови для використання новітніх способів наповнення грошовими коштами закладів та установ освіти.

Доведено значущість фандрайзингу як одного із сучасних ефективних форм співпраці державних закладів освіти та бізнесу. Реалізація освітнього проектування на засадах залучення освітніми установами приватних фінансових ресурсів сприятиме підвищенню якості надання освітніх послуг.

Визначено сутність освітнього фандрайзингу як пошуку і залучення додаткових джерел фінансування освітнього проектування, керованого і цілеспрямованого операційного процесу із залучення ресурсів для виконання місії і досягнення стратегічних цілей освітнього закладу. Поєднання суспільної необхідності удосконалення системи освіти і наміри бізнесу із спрямування необхідних для цього фінансових ресурсів утворюють об'єктивні механізми функціонування фандрайзингу.

Обґрунтовано сутнісні ознаки фандрайзингових моделей з реалізації освітніх проєктів і програм. Показано особливості їх використання установами освіти як інструментів менеджменту з пошуку, збору, перерозподілу, акумуляції зовнішніх джерел фінансування.

Досліджено процеси поступової активізації розвитку системи взаємодії сфери освіти та приватних структур, які відбуваються протягом останніх років. Вказано на значущість удосконалення законодавчої бази для реалізації державної освітньої політики щодо співпраці закладів освіти та бізнесу. Фандрайзингова діяльність, маючи визначені законодавчі засади та організаційні форми, стає важливим джерелом позабюджетного фінансування освітньої діяльності, зокрема, і щодо створення освітніх проєктів.

Ключові слова: освітнє проєктування, фандрайзинг, освітній фандрайзинг, позабюджетне фінансування, освітня діяльність, держава, бізнес.

Berzhanir Anatolii Leonidovych Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor of the Department of Social and Legal Disciplines, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, St. Sadova, 2, Uman, 20301, tel.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL DESIGN THROUGH FUNDRAISING

Abstract. The article shows the relevance of studying the features and mechanisms of the process of developing educational design through fundraising as an important component of the modernization of the education system. In modern conditions, this task is significant because the effective functioning of the education sector is associated with the use of the latest methods and models.

It is established that since the State does not have significant opportunities to support the financing of education, there is a need for targeted work on organizing the receipt of extra-budgetary funds. Attracting private investment greatly expands the range of opportunities for educational development.

The author emphasizes the need to adhere to the principles of systematic and comprehensive approach to securing sources of funding for educational development and modernization, which will create the necessary prerequisites for using the latest ways to provide funds to educational institutions and establishments.

The importance of fundraising as one of the modern effective forms of cooperation between public educational institutions and business is proved. The implementation of educational design on the basis of attracting private financial resources by educational institutions will help improve the quality of educational services.

The essence of educational fundraising is defined as the search for and attraction of additional sources of funding for educational design, a managed and targeted operational process to attract resources to fulfill the mission and achieve the strategic goals of an educational institution. The combination of the social need to improve the education system and the intention of business to allocate the necessary financial resources for this purpose form objective mechanisms for the functioning of fundraising.

The essential features of fundraising models for the implementation of educational projects and programs are substantiated. The peculiarities of their use by educational institutions as management tools for finding, collecting, redistributing, and accumulating external sources of funding are shown.

The processes of gradual intensification of the development of the system of interaction between the education sector and private structures that have been taking place in recent years are investigated. The importance of improving the legislative framework for the implementation of the state educational policy on cooperation between educational institutions and business is emphasized. Fundraising activities, having certain legislative frameworks and organizational forms, are becoming an important source of extra-budgetary funding for educational activities, including the creation of educational projects.

Keywords: educational design, fundraising, educational fundraising, extra-budgetary funding, educational activities, state, business.

Постановка проблеми. Функціонування механізмів ринкових відносин повною мірою впливають, окрім економічної сфери, також на процеси формування і розвитку інших соціальних інститутів, у тому числі і на освіту. Освітня галузь, до складу якої переважно входять державні заклади, відчуває на собі інтенсивну дію закономірностей економічного розвитку, передусім, шляхом сприяння діяльності ефективним установам та усунення неефективних учасників.

За таких умов незалежно від визначених цілей, завдань та результатів функціонування, в основі менеджменту закладів освіти завжди є питання про те, яким чином і за рахунок чого будуть реалізовуватись основні освітні програми. Усі розуміють, що проблема стабільності у ситуації гострої конкуренції на ринку освітніх послуг має основоположний зміст, виявляючи при цьому визначальний вплив на реалізацію концептуальних засад розвитку.

Оскільки держава не має можливостей всеосяжної підтримки сфери освіти, то постає необхідність системної роботи з організації надходження позабюджетних коштів. Практика приватних інвестицій і пожертв значно розширює спектр можливостей для розвитку освіти, особливо вищої.

Системність і комплексність у визначенні джерел фінансування для освітнього розвитку і модернізації забезпечать необхідні об'єктивні

передумови для використання новітніх способів наповнення грошовими коштами закладів та установ освіти.

Можна стверджувати, що фандрайзинг є одним із сучасних ефективних форм співпраці державних закладів освіти та бізнесу. Діяльність із залучення ресурсів на освітні проекти, надання благодійної допомоги освітнім установам для досягнення ними освітніх цілей сприятиме підвищенню якості надання освітніх послуг.

Актуальність дослідження, таким чином, обумовлена сучасними прогресивними змінами фундаментальних засад освітньої діяльності, особливо у контексті появи різних форм і каналів її фінансового забезпечення. Проведення наукових досліджень у напрямку виявлення ролі і механізмів фандрайзингу у освітньому проектуванні і модернізації освіти слугуватиме подальшому зростанню сталого розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи соціального та освітнього проектування, технологій управління соціальними проектами, різноманітні аспекти його місця і ролі у реалізації соціального розвитку у розробляли своїх наукових працях Г. Антонюк, Т. Безверхнюк, О. Безпалько, Т. Бутченко, Н. Доценко, Д. Ітченко, Н. Косенко, А. Кунденко, А. Левицький, Г. Лемко, Г. Нагорна, Я. Романюк, Л. Романовська та інші.

Дослідження вітчизняних науковців Л. Бадилевич, Т. Боголіб, М. Бойчука, А. Глебової, М. Грабчак, О. Комаровського, Т. Крупського, С. Куца, А. Літкевич, І. Мінгазутдінова, В. Осецького, Н. Сейко, В. Снігульської, А. Соколової, М. Строгаль, І. Татомира, О. Чернявської, О. Шниркова, Р. Ягютяна стосуються визначення сутності фандрайзингу, його форм та особливостей реалізації в умовах сучасного суспільства з ринковою економікою.

Разом з тим, реформування і модернізація освіти обумовлює потребу наукового обґрунтування нових підходів і моделей удосконалення освітнього процесу, створення освітніх проектів. Існує необхідність у теоретичній інтерпретації специфіки фандрайзингу як ефективної системи посилення діяльності закладів освіти.

Впровадження нових освітніх траєкторій і програм буде відбуватися швидше і ефективніше за умови їх розширеного фінансування. Розробка і практична реалізація методологічних принципів комплексного впровадження фандрайзингових моделей слугуватиме підвищенню рівня освіти у країні.

Метою статті є дослідження особливостей та механізмів процесу розвитку освітнього проектування засобами фандрайзингу як важливої складової модернізації системи освіти.

Виклад основного матеріалу. Процес реформування і трансформації освітнього простору у сучасних умовах передбачає активну інтеграцію освіти, науки та інноваційної діяльності. Однією із головних тенденцій тут є тісна

взаємодія закладів освіти та меценатів і спонсорів, партнерство у формах взаємовигідної співпраці.

Спостерігається активізація фандрайзингової діяльності освітніх установ, що обумовлено недостатніми обсягами фінансових та матеріально-технічних ресурсів, які вони мають у своєму розпорядженні. Освітній фандрайзинг розуміється науковцями як керований і цілеспрямований операційний процес із залучення ресурсів для виконання місії і досягнення стратегічних цілей освітнього закладу (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення сутності терміну «фандрайзинг» у науковій літературі

Автори	Визначення
Т. Крупський [1, с. 2]	Діяльність по залученню фінансових, матеріальних та людських ресурсів для роботи неприбуткових організацій та реалізації їх проектів, які ставлять перед собою соціально значущі цілі.
О. Шнирков, І. Мінгазутдінов [2, с. 2]	Комплексна система заходів, що забезпечують пошук фінансових та матеріальних засобів, необхідних для реалізації некомерційних проектів.
Фундація «Україна – США» [3, с. 6]	Мистецтво залучення коштів приватних осіб чи благодійних організацій, які надають фінансові ресурси у вигляді грантів; процес збору коштів та інших ресурсів.

Джерело: складено за [4]

Українські учені О. Чернявська та А. Соколова [5] обґрунтували таке визначення цього явища: «Фандрайзинг – це професійна діяльність щодо мобілізації фінансових та інших ресурсів для реалізації соціально значущих і науково-дослідних неприбуткових проектів, яка вимагає спеціальних знань та навичок фандрайзера, що можуть вплинути на прийняття позитивного рішення донора».

О. Грабчак [6] вважає, що фандрайзинг необхідно розуміти як добровільну мобілізацію внутрішніх та залучення зовнішніх ресурсів для безкорисного здійснення суспільно важливої діяльності.

Як стверджує М. Літкевич [7], дефініція «фандрайзинг освіти» розуміється як наука про вміння успішно переконувати інших у тому, що діяльність закладу освіти потребує їхньої уваги (і підтримки). У основі фандрайзингу стоїть фандрайзер або менеджер з фандрайзингу. Успіх в

залученні коштів для забезпечення реалізації будь-яких проектів залежить, перш за все, від того, наскільки він професійно вміє переконувати і сам вірить у свої переконання.

Головна мета – залучення додаткових ресурсів, успішно переконуючи інших у тому, що здійснення будь-якої діяльності, а саме інноваційної, є доцільним і необхідним завданням, що потребує фінансової, матеріальної й інтелектуальної підтримки. Фандрайзинг здійснюється через спеціальні заходи, через рекламу, пошту, особисті зустрічі тощо. Щоб впливати на інвестора у необхідності підтримати шкільний проект, його необхідно розробити максимально зрозумілим (прозорим та прогнозованим) з економічної точки зору та визначити при цьому свою частку інвестицій, вкладених у нього [7].

На думку В. Соколовської [8], сутність фандрайзингу визначається напрямками реалізації його фундаментальних принципів (табл. 2).

Таблиця 2

Сутність та особливості реалізації принципів фандрайзингу

Сутність принципів	Особливості реалізації принципів
Поєднання стратегії та тактики	Робота не лише на конкретний проект, а й на перспективу, встановлення та розвиток стабільних стосунків з донором.
Взаємовигідність	Донор також має бути зацікавлений в результатах проекту прямо чи не прямо, матеріально чи морально.
Збалансованість	Доведення реальності і важливості досягнення проміжних цілей як запоруки успішності кінцевого результату.
Відповідність планів та можливостей	Уникнення «підвищених зобов'язань» як потенційної загрози неповного або неякісного виконання проекту.
Комплексність	Одноразове залучення кількох донорів для реалізації різних аспектів єдиної генеральної мети в залежності від донорських можливостей та специфіки.
Співпраця з партнерами	Створення консорціуму як фактору, що може підняти ступінь ефективності фандрайзингу; відповідальність та фінанси розподіляються партнерами за домовленістю.
Некомерційність	Необхідність проведення чіткого поділу між прибутком та самоокупністю.

Джерело: [8]

В освітній галузі необхідність актуалізації фандрайзингу обумовлюється такими основними причинами: внутрішньою – наявністю комплексу потреб, пов'язаних з необхідністю модернізації закладів освіти і підвищення ефективності їх діяльності; зовнішньою – бажанням підприємницьких структур фінансувати проекти, спрямовані на вирішення освітніх проблем.

Як вказано у науковій літературі [9], головною особливістю такого підходу є те, що його соціальна спрямованість сконцентрована на окремо обраному напрямку, безпосередньо пов'язаному із діяльністю компанії. Організація може використовувати будь-який із доступних їй інструментів, а соціальні інвестиції уже не розглядаються як нераціональні витрати.

Поєднання суспільного попиту, зокрема, щодо удосконалення системи освіти і пропозиція бізнесу із спрямування необхідних для цього фінансових ресурсів утворюють об'єктивні механізми функціонування фандрайзингу.

За допомогою моделі фандрайзингу залучаються фінансові ресурси для реалізації конкретних планів, освітніх проектів і програм. В освіті він використовується як інструмент менеджменту з пошуку, збору, перерозподілу, акумуляції зовнішніх джерел фінансування для установ освіти. У зв'язку з його впровадженням відбуваються принципові зміни у сфері надання освітніх послуг, оскільки вони стають продуктом соціальної взаємодії і соціального партнерства.

Таким чином, фандрайзинг для закладів освіти – це пошук і залучення додаткових джерел фінансування освітнього процесу. Забезпечення додаткового фінансування можна здійснювати через:

- гранти міжнародних благодійних фондів та організацій;
- кошти місцевого бюджету;
- кошти з інших фондів;
- участь у державних (або регіональних) цільових програмах;
- звернення до комерційних компаній, банків;
- збір пожертв [7].

Проведення фандрайзингу у закладах освіти дозволить: окреслити заявку на створення дієвої системи акумулювання коштів (фандрайзинг як складова частинка фінансової стратегії закладу); створити інтерес до проекту закладу освіти, його презентувати; знайти благодійну підтримку, зацікавленої громади щодо добровільної фінансової допомоги.

Для того, щоб організувати успішну фандрайзингову кампанію у закладі освіти – потрібно врахувати використання спеціальних технологій – прийоми, конкурси, конференції, форуми тощо. На підготовку і проведення таких заходів варто залучати не лише матеріальні ресурси закладу освіти, але і кадрові з метою залучення до фандрайзингової діяльності ширшого кола користувачів. Організація та проведення таких заходів дає можливість для створення реклами освітньому закладі і, разом з тим, залучає до спільної діяльності не лише педагогічних працівників, але й добровольців [10].

Потрібно відзначити, що протягом останніх років спостерігається поступова активізація розвитку системи взаємодії сфери освіти та приватних структур. Важливим тут є те, що обов'язковою умовою успішного регулювання цих процесів та ефективної реалізації державної освітньої політики є удосконалення і розширення законодавчої бази. Фандрайзингова діяльність, маючи чіткі нормативно-правові засади, у перспективі стане важливим джерелом позабюджетного фінансування освітньої діяльності, зокрема, і щодо створення освітніх проектів.

Проте існує низка проблем, які перешкоджають подальшому розвитку цього ефективного фінансового інструменту у нашій країні. Здебільшого вони пов'язані із недостатнім розвитком бізнесу, невмінням керівників закладів освіти використовувати сучасні інструменти і моделі фінансування своєї діяльності, слабким розвитком громадянського суспільства тощо.

Висновки. Таким чином, фандрайзинг як особливий інструмент та управлінська діяльність освітнього менеджменту має велике значення для фінансової стійкості та успішної діяльності закладів освіти усіх рівнів.

Удосконалення фандрайзингової діяльності у галузі освіти передбачає оптимальний вибір серед стратегічних фінансових пропозицій бізнесу і вимагає системної, цілеспрямованої професійної діяльності у цьому напрямку. Необхідно віддавати перевагу тим формам фандрайзингу, які дають ефективний результат у формуванні і реалізації освітнього проектування.

Важливо також, щоб керівники закладів брали на себе відповідальність за прийняття важливих рішень у цій сфері, модифікували традиції організації відповідно до вимог фандрайзингу і для його успішного здійснення.

Подальший розвиток наукових досліджень у цьому напрямку забезпечить можливість обґрунтовувати нові принципи, підходи, механізми фандрайзингової діяльності. Теоретичні розробки науковців сприятимуть розвитку освіти на засадах фандрайзингу, забезпечуючи її ефективність та інноваційність.

Література:

1. Крупський Т. Пошук ресурсів для діяльності організації (Fund Rasing). Київ : Коаліція «Свобода вибору», 2005. 10 с.
2. Шнирков О. І., Мінгазутдінов О. І. Фандрайзинг: основні особливості та форми : метод. посіб. Київ : Ін-т міжнар. відн. КНУ ім. Т. Шевченка, 2000. 50 с.
3. Фандрайзинг : навч. посіб. / Центральнoукраїнський регіональний навчальний центр. Партнерство громад фундація «Україна – США» (USAID), 2003. 95 с.
4. Соколова А. М. Фандрайзингова діяльність: сутність, особливості та перспективи розвитку. *Економіка та держава*. 2013. № 1. С. 13–16. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2013/5.pdf (дата звернення: 12.12.2023).
5. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг: навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. Київ : Алерта, 2015. 272 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/2868/3.pdf> (дата звернення: 10.12.2023).

6. Грабчак О. В. Фандрайзингова діяльність як альтернативний засіб залучення коштів у соціальну сферу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2014. Вип. 31. С. 51–54. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/308> (дата звернення: 10.12.2023).

7. Літкевич А. М. Фандрайзинг як складова частина ресурсного забезпечення конкурентоспроможності закладу загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 66. Т. 1. С. 108–112. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp/part_1PDF (дата звернення: 12.12.2023).

8. Соколовська В. В. Сутність та перспективи розвитку в Україні фандрайзингу. *Ефективна економіка*. 2015. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_9_68 (дата звернення: 14.12.2023).

9. Бержанір А. Л., Чирва Г. М. Методологія теоретичних досліджень корпоративної соціальної відповідальності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 21. С. 122–125. URL: <http://global-national.in.ua/issue-21-2018> (дата звернення: 15.12.2023).

10. Гнатюк О. М., Краус К. М., Краус Н. М. Управління фандрайзингом закладу освіти: розширення можливостей чи вимога часу? *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2023. №1(11). С. 4–19. URL: <https://www.journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/177/144> (дата звернення: 15.12.2023).

References:

1. Krupskyi, T. (2005) Poshuk resursiv dlia diialnosti orhanizatsii (Fund Rasing) [Search for resources for the organization's activities (Fund Rasing)]. Kyiv : Koalitsiia «Svoboda vyboru» [in Ukrainian].

2. Shnyrkov, O. I. & Minhazutdinov, O. I. (2000) Fandraizynh: osnovni osoblyvosti ta formy [Fundraising: main features and forms]. Kyiv : In-t mizhnar. vidn. KNU im. T. Shevchenka [in Ukrainian].

3. Fandraizynh : navch. posib. (2003). Partnerstvo hromad fundatsiia «Ukraina – SShA» (USAID) [in Ukrainian].

4. Sokolova, A. M. (2013) Fandraizynhova diialnist: sutnist, osoblyvosti ta perspektyvy rozvytku [Fundraising Activities: Essence, Features and Development Prospects]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and the state*, 1, 13–16. Retrieved from http://www.economy.in.ua/pdf/1_2013/5.pdf [in Ukrainian].

5. Cherniavska, O. V. & Sokolova, A. M. (2015) Fandraizynh : navch. posib. Retrieved from <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/2868/3.pdf> [in Ukrainian].

6. Hrabchak, O. V. (2014) Fandraizynhova diialnist yak alternatyvnyi zasib zaluchennia koshtiv u sotsialnu sferu [Fundraising activities as an alternative means of raising funds in the social sphere]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Serii: Pedagogika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Pedagogy. Social work*, 31, 51–54. Retrieved from <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/308> [in Ukrainian].

7. Litkevych, A. M. (2019) Fandraizynh yak skladova chastyna resursnoho zabezpechennia konkurentospromozhnosti zakladu zahalnoi serednoi osvity [Fundraising as an integral part of resource support for the competitiveness of a general secondary education institution]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 66, 108–112. Retrieved from http://pedagogy-journal.kpu.zp/part_1PDF [in Ukrainian].

8. Sokolovska, V. V. (2015) Sutnist ta perspektyvy rozvytku v Ukraini fandraizynhu [The essence and prospects of fundraising in Ukraine]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 9. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_9_68 [in Ukrainian].

№ 14(28)
2023

НАУКА
і ТЕХНІКА

серії: право, економіка, педагогіка,
техніка, фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

9. Berzhanir, A. L. & Chyrva, H. M. (2018) Metodolohiia teoretychnykh doslidzhen korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti [Methodology of theoretical studies of corporate social responsibility]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national economic problems*, 21, 122–125. Retrieved from https://www.scm.com.ua/sustainable-development#our_goals [in Ukrainian].

10. Hnatiuk, O. M., Kraus, K. M., Kraus, N. M. (2023) Upravlinnia fandraizynhom zakladu osvity: rozshyrennia mozhyvostei chy vymoha chasu? [Fundraising Management at an Educational Institution: Empowerment or a Demand of the Times?]. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*, 1(11), 4–19. Retrieved from <https://www.journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/177/144> [in Ukrainian].

